

Program för ASTRONOMINS DAG OCH NATT 18 OKT 2014

Astronomins dag och natt gör det fantastiska med astronomin och universum tillgängligt för folk i hela Sverige. Lördagen 18 oktober blir det Astronomins dag och natt för tredje gången. Alla är välkomna att ordna astronomiska evenemang. Har du en idé, en plan, eller behöver du hjälp med att ta kontakt med andra? Slå en signal till koordinatör Gabriella Stenberg Wieser, kontakt@astronominsdag.se.

Evenemang från norr till söder

KIRUNA

• Evenemang planeras av Institutet för rymdfysik www.irf.se. Rymdgymnasiet www.rymdgymnasiet.com och Luleå tekniska universitet www.ltu.se/space.

LULEÅ

• Evenemang planeras av Norra Sveriges Amatörastronomer i samarbete med Vetenskapens hus i Luleå. Se NSAA:s hemsida, <http://nsaforum.ning.com> och www.ltu.se/ltu/Vetenskapens-hus-i-Lulea

UMEÅ

• **Mars på Umevatoriet:** Vi uppmärksammar Mars då kometen Siding Spring kommer att passera nära planeten. Bland annat kan du prova köra Umevatoriets egen Marsbil! Du kan även simulera en landning på Månen, dockning av rymdfarkoster i rymdens vakuum samt att landa Mars-rovaren Curiosity på Mars! Till din hjälp har du fysikverket Algodo. Dessutom: planetarierisningar, teleskop vid klart väder och fikaförsäljning. Mer info: www.umevatoriet.se eller tel 090- 71 80 20
Arr: Umevatoriet www.umevatoriet.se

ÖSTERSUND

• Skåda och fota stjärnhimlen med astrofotograferna Göran Strand och Jonas Grinde. Tid och plats meddelas på www.cosmonorr.se

BORLÄNGE

• Solobservationer, planetarierisningar och stjärnskådning på Framtidsmuseet. Plats: Framtidsmuseet och Hyttbroparkeringen. Tid: kl 12.00 – 21.00
Kl 13.15 och 14.45 visas solen framför Framtidsmuseet genom ett teleskop vid klart väder. Planetarierisningar sker i Framtidsmuseets planetarium kl. 12.30, 13.30, 14.15 och 15.00. Stjärnskådarkväll kl 19.30-21.00 vid Hyttbroparkeringen.
Arr: Framtidsmuseet www.framtidsmuseet.se

LUDVIKA

• **Raketer och teleskop på Kyrkskolan.** Aktiviteter för hela familjen: bygg raketer och skåda stjärnhimlen med ett fjärrstyrt teleskop någon annanstans i världen. Arr: Jenny Jansson vid Kyrkskolan, jenny.jansson@ludvika.se.

UPPSALA

• **Astronomins dag och natt i observatorieparken.** Kl 13-16 visas solen genom solteleskop. Kl 18.00-20.00 Korta föredrag på Ekonomikum, Kyrkogårdsgatan 10 (intill Observatorieparken): om kometsonden Rosetta (Björn Davidsson), rymdteleskopet Gaia

(Karin Lind) plus kosmos bortom vår galax (Kjell Olofsson). Kl 20-22 visas stjärnhimlen genom observatoriets stora refraktor och astrografen. Arr: Uppsala universitet och Uppsala AmatörAstronomer www.physics.uu.se/astro/ www.uua.nu

• **Temadag om Anders Ångström på Museum Gustavianum.** 200-årsminnet av astronomen och fysikern firas med en heldag av föredrag och andra aktiviteter. Arr: Museum Gustavianum www.gustavianum.uu.se

VÄSTERÅS

• Evenemang planeras av VARF www.varf.se

STOCKHOLM

• **Astronomins dag på Cosmonova.** Kl 11-18. En dag med aktiviteter i astronomins tecken med filmer och levande astronomer. Upplev rymden så nära man kan komma på Cosmonovas kupol! Se www.nrm.se/cosmonova.

• **SpaceUp Sweden.** Sveriges första SpaceUp är en så kallad "okonferens" där deltagarna bestämmer diskussionsämnen och schema. Alla är välkomna att prata om astronomi och rymd med entusiaster från hela världen. Föredrag blandas med kortare, mer spontana diskussioner som deltagarna planerar under dagen. Plats: KTH. Tid: 09-17. Arr: Space Generation Advisory Council/Association of Aeronautics and Astronautics i samarbete med KTH Rymdcenter. www.spaceup.org

• **Öppet hus på Observatoriekullen.** Stockholms Amatörastronomer (STAR) ordnar föredrag (17.00, 18.30) och observationer med teleskop (från 20.00). www.starastro.org

• **Vetenskapens hus.** Kl 11-16. En spännande dag fylld med astronomi. Ta temperaturen på solen, studera de osynliga partiklarna från rymden eller bygg ditt eget solsystem. Hands-on aktiviteter för alla åldrar, föreläsningar av forskare, samt visningar av AlbaNovas teleskop i samarbete med Institutionen för astronomi vid Stockholms universitet. Om vädret tillåter kommer vi titta på solen i vårt solteleskop. www.vetenskapenshus.se

• **Och jorden hon snurrar.** Visningar av utställningen "Och jorden hon snurrar" för allmänheten, både barn och vuxna. Plats: Vetenskapens hus, AlbaNova universitetets centrum. Arr: Rymdblick, www.rymdblick.se

• Evenemang planeras även av Vetenskapens hus, www.vetenskapenshus.se, Oskar Klein Center www.okc.albanova.se och av Tekniska museet i samarbete med Svenska rymdsällskapet: se www.tekniskamuseet.se och www.svenskarymdsallskapet.se

SALTSJÖBADEN

• **Teleskop och stjärnskådning vid Saltsjöbadens observatorium.** Prel tider kl 15-21. Vi visar upp den stora dubbelrefraktorn på Saltsjöbadens Observatorium. Vid bra väder observerar vi solen med vårt solteleskop och kvällshimlen med våra andra teleskop. Arr: Ericssons astronomiförening www.eaf.se

ÖREBRO

• **Astronomins dag på Våghustorget**

Plats: Våghustorget, Varuhuset Krämaren, kl 11-14. Välkommen till vårt stora astronomitält som är proppat med information om rymden – på väggarna finns affischer med bilder och information om rymden, och vi finns på plats och svarar på frågor. Se vår och upptäck hur varför vi har hel- och halvmåne, årstider etc. Vid klart väder observerar vi solen genom solteleskopet och visar live på skärm. Det kommer även finnas andra teleskop och vår sol- och månmodell att testa. Kom och låt dig bli inspirerad av stjärnorna och rymden! Dessutom Örebro's egna solsystemmodell och utställningen *Tidsresan* inuti Krämaren (öppet kl 10-20). Delta i vår astronomitävling där man vinner en fältkikare! Arr: Örebro Astronomi. www.orebroastronomi.se

NORRKÖPING

• **Visualiseringscenter C firar Astronomins dag.** Ett fullspäckat domprogram med rymdtema, guidning i utställningen Rymdresan som baseras på Christer Fuglesangs upplevelser samt rymdbilstävling i Moonbot Challenge. Missa inte vår interaktiva föreställning KOSMOS 3D där publiken bestämmer vart i universum resan ska gå. Läs mer på www.visualiseringscenter.se

LINKÖPING

• Stjärnskådning på Landeryds observatorium utanför Linköping. Arr: Östergötlands astronomiska sällskap. www.astronomi-oas.nu

SKÖVDE

• **Astronomins dag på Balthazar.** Välkommen till Balthazar Science Center under Astronomins dag! Den här helgen arrangerar Balthazar aktiviteter och guidningar med inriktning mot Astronomi. Tid: både 18 och 19 oktober, kl 10-17. Arr: Balthazar science center www.balthazar.nu

GÖTEBORG

• **Big bang-dag på Universeum.** Hur började allt? Hur såg universum ut som litent? Vad har teleskopen BICEP2 och Planck upptäckt om skapelsens första ögonblick? En heldag med kosmiska aktiviteter för barn – och debatt och frågestunder med experter för alla. Medverkar: Kirsten Kraiberg Knudsen m. fl. Arr: Sveriges unga akademi, Onsala rymdobservatorium, Chalmers och Universeum. www.chalmers.se/oso och www.universeum.se

• **Öppet hus på Slottsskogsobservatoriet. Kl 18-22.** 18:00 Visning av observatoriet. 19:00 Föredrag "De kom från yttre rymden" om asteroider vad de har inneburit för livet på jorden; de potentiella hoten de kan utgöra mot vår planet och vilka möjligheter de eventuellt kan innebära i framtiden. Dessutom: Serietecknaren Oscar Hjelmgren, känd från Populär Astronomi och böcker som *De kom från rymdens märker*, signerar. 20:00 Visning av stjärnhimlen ute i paviljongerna. Arr: Slottsskogsobservatoriet www.slottsskogsobservatoriet.se

BORÅS

• **Astronomidag på Brygghuset Borås.** Kl 14-18: Föredrag kring astronomi, plus praktisk handledning i hur du använder teleskop och kikare m.m. Arr: Borås AstronomiSällskap www.bas.saaf.se

ON Sala

• **Onsala stjärnträff.** Stjärnträffen på Onsala rymdobservatorium återkommer för tredje gången. Uppdrag: kartlägga Vintergatan med radioteleskop! Bekräftade gäster inkluderar Petter Bragée, mannen bakom de omåttligt populära rymd-tv-serien som *Tilbaka till Vintergatan* och *Vintergatan 5a* och galaxforskaren Cathy Horellou. Sista datum för anmälningar är 15 september. Arr: Onsala rymdobservatorium www.chalmers.se/oso

TÄNNÖ, SMÅLAND

• **Astrofotografering och fotoutställning på Novaobservatoriet.** Kl 10-18, 20-22. Upptäck hur du kan fotografera natthimlen både med kikare och med enbart objektiv. Vi tittar även program för bildredigering och bilder i Naturgalleriets fotoutställning med rymdtema. Vid klart väder observerar vi solen (dagtid) och stjärnhimlen. Arr: Naturgalleriet och novaobservatoriet www.novaastrophoto.com

HYLTE, HALLAND

• **Stjärntittarkväll på Nyarps hembygdsgård.** Kl 19 börjar vi på hembygdsgården mellan Långaryd och Unnaryd. Stöds av Kultur nämnden Hylte kommun. Vid busväder så hittar vi på annat inomhus. Hallands astronomiska sällskap HAS. www.hastro.se

LUND

• Stjärnskådningskväll vid Astronomihuset, Sölvegatan 27. Arr: Lunds universitet: www.astro.lu.se/Swe/

KARLSKRONA

• Karlskrona astronomiförening (KAF) berättar om astronomi på Sjuhalla gård utanför Nätraby mellan kl.14.00 och ca 22.00. Vid bra väder observerar vi solen på eftermiddagen och på kvällen stjärnhimlen. Vi kommer också att hålla information inomhus om intressanta astronomiprojekt. Se www.astronomi-kaf.se.

SIMRISHAMN/SANKT OLOF

• **Föredrag och frågestund om astronomi, plus observationer.** Kl 18, Medborgarhuset. Vid mullet väder bildvisning. Arr: Öppna Sinnen i samarbete med Astronomiska Sällskapet Aquila i Kristianstad (ASAK). www.aquilastronomy.com

MALMÖ/OXIE

• **Öppet hus på Tycho Brahe-observatoriet!** Observatoriet kommer att ha öppet hus med föredrag, demonstrationer och (vid klart väder) observationer av sol (dagtid) och nebulosor, stjärnhopar och galaxer (nattid). Särskilda barnföredrag. Se www.tbobs.se för närmare information.

Hela landet

FOTOTÄVLING

Svenska Astronomiska Sällskapets fototävling återkommer för tredje året. Det finns två kategorier: *Människan och universum* och *Astrofoto med mobilkamera*. För alla regler: se www.astronomiska.se. Bilderna måste vara tagna under Astronomins dag och natt. En expertjury utser vinnarna. Arr: Svenska astronomiska sällskapet, sas@astro.su.se

ASTRONOMISK UNGDOM

År 2013 skickade AU upp en ballong till stratosfären för att fira Astronomins dag och natt. I år hittar de på något helt annat men lika oväntat. Håll koll på www.astronomiskungdom.se.

**För aktuell information om
alla evenemang, se
www.astronominsdag.se**